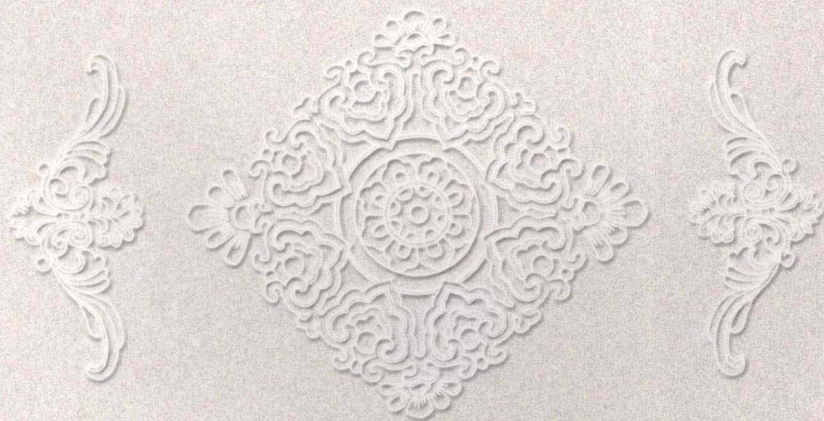


ཕུལ་ཕུལ་མེ་མེ་རིག་ལག་མེ་མེ་འབྲེག་པ།

ཀམ་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་བསྐྱུགས།



 མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུག་ཁང་།

བོད་ཡུངས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་སློབ་གཞི།

བོད་རང་སྐྱོང་ཡུངས་སློབ་གཞི་ཞིབ་བཤེར་ཁྱེད་གྱིས་ཞིབ་བཤེར་མཛད།

.....

༄༅།བར་དུས་རྩོམ་རིག་གཙུག་ལག་བསྐྱེད་སྦྱོང་། 藏族中代文学

ཀམ་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་བསྐྱེད་སྦྱོང་།

嘎玛赤列编

མེ་རིགས་དཔེ་སླུང་ཁང་།

图书在版编目(CIP)数据

藏族中代文学:藏文/嘎玛赤列编;
北京:民族出版社,2008.4
ISBN 978-7-105-09224-6

I. 藏… II. 嘎… III. 藏语—少数民族文学:古典文学—作品
综合集—中国—藏语
IV. I291.4

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2008)第 048966 号

民族出版社出版发行
(北京市和平里北街 14 号 邮编 100013
<http://www.e56.com.cn>
北京迪鑫印刷厂印刷
各地新华书店经销
(藏编室电话:64275311 藏文发行科电话:64227665)
2008 年 4 月第 1 版 2008 年 4 月北京第 1 次印刷
开本:850 毫米×1168 毫米 1/32 印张:7.25
印数:0001-3000 册
ISBN 978-7-105-09224-6/I·1913(藏 221)
定价:10.00 元

ཚཱ་མྱིག་འགན་ཁུར་པ།
责 任 编 辑：
མཐུན་ཤོག་རྩམ་འགྲེང་པ།
封 面 设 计：

ངག་དབང་ཕུན་ཚོགས།
阿 旺 平 措
ཀམ་རྩི་རྩི་ཆེ་རིང་།
吾 要

༄༅། ། བར་དྲུས་རྩོམ་རིག་གཞུང་བསྐྱེད་སྤེལ།

ཡིག་པ་ཤོ།	ཀམ་འཕྱིན་ལས།
དཔེ་རྒྱུན་མ་ཁན།	མི་རིགས་དཔེ་རྒྱུན་ཁང་།
འཕྲུལ་སྐྱེད་མ་ཁན།	མི་རིགས་དཔེ་རྒྱུན་ཁང་གི་བོད་ཡིག་ཚཱ་མྱིག་ཁང་།
གནས་ལུགས།	པེ་ཅིན་རྟོ་མིང་མི་བྱང་ལམ་ཨང་14པ།
རྒྱག་ཨང་།	100013
ཁ་བརྒྱུ་ཨང་གྲངས།	010 - 64227665
བརྒྱུད་འཛོལ་མ་ཁན།	རྒྱལ་ཡོངས་ས་གནས་སོ་སོའི་ཞིན་ཅུ་དཔེ་ཚོང་ཁང་།
ཕར་འདེབས་མ་ཁན།	པེ་ཅིན་གྱི་ཞིན་པར་འདེབས་བཟོ་ལྷ།
རིམ་ཆུག་།	850mm × 1168mm 1/32
ཕར་ཅོག་།	7.25
ཕར་གཞི་ཞིག་ཐོངས།	2008མོད་ཟླ་4པར་ཕར་གཞི་དང་པོ་བསྐྱེད་སྤེལ།
ཕར་ཐོངས།	2008མོད་ཟླ་4པར་པེ་ཅིན་དུ་ཕར་ཐོངས་དང་པོ་བརྒྱུབ།
ཕར་གྲངས།	0001 - 3000
དཔེ་རྒྱགས།	ISBN 978 - 7 - 105 - 09224 - 6/I·1913(བོད་221)

རིན་གོང་། གློ་རྒྱུ་10.00

ཚུལ་ཐོག་གསལ་བཤད།

གཅིག་ ཐེངས་འདིའི་ཐོད་ཡིག་ཆེད་ལས་སློབ་གཞི་ནི་ “བསམ་པའི་དཔལ་ཡོན་འཕྲུགས་སྟུན་” གྱི་དགོངས་དོན་བཞིན་ཚུལ་ཐོག་བྱས་པ་ཡིན་ཞིང་། ཐེངས་འདིར་ཚུལ་ཐོག་བྱས་པའི་སློབ་གཞིའི་ནང་ «ཐོད་ཀྱི་ཚུལ་རིག་ལོ་རྒྱུས་» ནང་། «ཚུལ་རིག་རྣམས་བཤད་» «བརྟ་སྟོན་རྣམས་བཤད་» «ཚུལ་རིག་གཤིབ་བཟུང་རིག་པ་» «དམངས་ཁྲོད་ཚུལ་རིག་རྣམས་བཤད་» «ཐོད་ཀྱི་བར་ཚུལ་གཅིས་བཟླགས་» «ཉེ་ཚུལ་གཅིས་བཟླགས་» «དེར་ཚུལ་གཅིས་བཟླགས་» «ཐུབ་མཐའ་» «ལེགས་སྦྱར་བརྟ་སྟོན་འཕྲུག་སྟེ་» «སློབ་འཁྱིལ་ཐོད་ཡིག་སློབ་ཐབས་» བཅས་སློབ་གཞི་བཅུ་གཅིག་ཡོད།

གཉིས། ཐེངས་འདིའི་སློབ་གཞི་ཚུལ་ཐོག་གྱིད་སྐབས་ནང་དོན་དང་། རྣམས་པའི་ཐད་ཐོད་ཀྱི་སྒྲུལ་རྒྱུན་རིག་གནས་ཀྱི་མྱིང་བཅུད་ལེན་གང་སྟབས་བྱའི་ཁྱད་གཞིའི་སྟག་རྒྱལ་ཁབ་མི་ནོན་སོན་ཉམས་སྦྱང་དང་། ལེགས་ཆ་ལེན་གང་སྟབས་ཉེ་སྒྲུལ་རྒྱུན་དང་། དེར་རབས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མཆོཅ་གང་སྟབས་དང་། སློབ་གཞིའི་ཆོན་རིག་རང་བཞིན་དང་། བེད་སྟོན་རང་བཞིན། དུས་རབས་རང་བཞིན་མཆོཅ་གང་སྟབས་བྱས་ཡོད་པས། སློབ་གཞི་འདི་དག་མཆོ་རིམ་སློབ་ཐུ་ཁག་གི་ཐོད་སྟོད་ཡིག་ཚུལ་རིག་ཆེད་ལས་དང་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ཆེད་ལས་དང་། རིག་ཆོན་ཁག་ནང་སྟོན་ཆོག་པ་མ་ཟད། ཡིག་མྱིང་སློབ་བྱིད་དང་། རང་སྟོང་རྒྱལ་ས་ལེན་ཀྱི་སློབ་གཞིར་ཡང་སྦྱད་ཆོག

གསུམ། ཐེངས་འདིའི་སློབ་གཞི་ཚུལ་ཐོག་གྱིད་སྐབས་མར་ཁེ་རིང་།

ལྷགས་ཀྱི་མཛུ་བ་བྲིད་འོག་ཆེད་ལས་ཀྱི་ཆར་གཞིའི་གཞུང་ལྷགས་དང་། ཆར་
 གཞིའི་ཤེས་བྱ། ཆར་གཞིའི་ཆལ་རྩས་བཅས་གཙོ་གནད་དུ་བཟུང་ཉེ་སྤྱོད་
 གཞིའི་ནང་ལྟ་བུ་ཡང་དག་པ་དང་། དཔུང་གཞི་ཅུང་ཤུན་སྤྱུལ་ཆོག་པ་
 རྩས་བཤད་ཁག་བསྟུས་ཤིང་གནད་ལ་འཁེལ་བ། གསེ་སྤྱོད་གི་དམིགས་ལྷུང་
 དང་ཁ་མི་འབྲལ་བ་བཅས་ཀྱི་སྒྲུང་བྱ་བརྟོན་ཡོད། འོན་ཀྱང་སྤྱི་ག་པ་པོའི་རྒྱ་
 ཆད་མི་ཁྱེད་བའམ། ཡང་ན་ཐོག་མའི་འདུན་པ་བཞིན་མ་ཟུང་བའི་ཞན་ཆ་
 དང་། ཆད་ལྷས་མི་ཉུང་བ་ཞིག་ཡོད་སྟེད་པས། སྤྱོད་ཆེན་སྤྱོད་གཞིའི་སྤྱས་
 ཆད་དང་། ཡང་སྒོས་པོད་སྐད་ཡིག་གི་སྤྱོད་གཞིའི་འཛུགས་སྒྲུབ་ཡག་པོ་ཡོང་
 ཟུར་རྒྱ་ཆེའི་མཁས་དབང་དང་། སྤྱི་ག་པ་པོ་ནས་རྩ་ཆེའི་དཀྱེལ་འཆར་ལྷག་
 སྤྱོད་ཡོང་བར་དེ་སྤོན་ཞུ་བཞིན་ཡོད།

དེ། སྤྱོད་གཞི་ཙོ་མ་སྤྱི་ག་བྱེད་སྐབས་སྤྱོད་གཞི་དང་། རིག་ཆན་སོ་སོའི་
 ཁྱད་ཆོས་གཙོ་པོར་བཞག་པ་ལས། ཙོ་མ་སྤྱི་ག་གི་ནམ་པ་གཅིག་ཟུར་ཡོང་རྒྱར་
 སྒྲུང་བྱ་བརྟོན་མེད།

ལ། སྤྱོད་གཞིའི་འདི་དག་ནི་ཁོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ལྷ་ཆེན་པོའི་པོད་རིག་པའི་
 ཆན་ཁག་དང་རྒྱ་ཆལ་ཆན་ཁག་གཉིས་ནས་ཙོ་མ་སྤྱི་ག་འགན་འཁུར་བཞེས་པ་
 དང་། སྤྱོད་ལྷས་ཆེད་མངགས་སྤོལ་རྒྱན་སྤྱོད་གཞིའི་ཙོ་མ་སྤྱི་ག་སྤྱ་ལྷན་བཅུགས་
 ཏེ་མཛུ་བ་བྲིད་དང་། ཞིབ་བཤེར་གྱི་འགན་ཁུར་བ་དང་ཆབས་ཅིག་གོང་འོག་
 མཐུན་འཁྱིག་གི་ལས་དོན་བྱས་ཡོད།

དུག སྤྱོད་གཞིའི་སྤྱས་ཆད་འགན་ལེན་ཡོང་ཆད་ཆན་ཁག་དང་། སྤྱོད་
 ལྷས་སྤྱ་རྒྱེས་སྤྱ་ཞིབ་བཤེར་བརྒྱ་བཅས་བྱས་རྒྱེས་སྤྱོད་གཞི་འཛུགས་སྒྲུབ་ཀྱི་
 དཀོས་འདུན་བཞིན་སྤྱོད་སྤྱོད་དང་། ཞིབ་ཆེན་རིམ་པའི་སྤྱོད་གཞིའི་ཞིབ་བཤེར་
 བྱས་ཏེ་རིག་པའི་ལྟ་བ་དང་། གཞུང་ལྷགས་ཀྱི་སྤྱས་ཆད་འགན་ལེན་ཡོང་གང་
 ཟུབ་བྱས་ཡོད།

བདུན། ཐེངས་འདིའི་སྤྱོད་གཞི་ཙོ་མ་སྤྱི་ག་གི་ལས་དོན་ནང་པོད་ཀྱི་སྤྱོད་

གསོ་དང་། ཞིབ་འཇུག་ལས་རིག་ཁག་གི་ཐོད་རིག་པའི་མཁས་དབང་རྣམ་པའི་
ཤུགས་ཆེའི་རྒྱལ་སྐྱོར་དང་། སློབ་གྲྲི་ཏང་ཡུའི་དབྱ་ཁྱིད་ལྷན་རྒྱས་ཀྱིས་ཐུགས་
འཁུར་དང་སྤུལ་ལྷན་གནང་བར་སླེབ་དབྱས་ནས་ཐུགས་རྗེ་ལྷ་རྒྱ་དང་། སྤང་
ལྷན་ལྷ་མཐུད་རྒྱལ་སྐྱོར་ཡོང་བའི་རེ་འདུན་ལྷ་རྒྱ་ཡིན།

མི་ལ་རས་པའི་གཟིའི་མགུར།

མགུར་ལྷ་འདི་ནི་བརྗོད་བྱེད་གི་ཆོག་སྤྱོད་ལེགས་ཤིང་གོ་བརྟ་འཕྲོད་པ།
ཆོག་ཉུང་ཞིང་དོན་གསལ་པ། མགུར་གང་ལས་ཀྱང་གོ་སླ་པའི་ཚྭ་ཆལ་གྱི་
ཁྱད་ཆོས་རྣམས་ཐོག་བརྗོད་བྱེད་ནང་དོན་ནི་སྐབས་དེའི་ས་མཚའི་ས་ཁམས་
དང་། རྒྱ་ཁམས། འགས་ཆལ། རི་དྲགས་སོགས་རང་བྱུང་ཁམས་གྱི་མཛེས་
ཉམས་ལ་བརྟེན་ཅིང་། ཁྱད་པར་དུ་དཔེ་འཛིག་རྟེན་གྱི་སྤྱང་པ་དང་བརྟན་
ནས། དོན་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་དང་སྤྱོད་ཀྱི་བརྟན་པའི་བཅའ་སྟོན་ཆོས་རྒྱ་
མཚར་ཅན་ཞིག་ཡིན་ནོ།

རྗེ་བརྟན་མི་ལ་རས་པ།

རྗེ་བརྟན་མི་ལ་རས་པ་ནི། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ལྷགས་འབྲུག་(ལྷ་ཁོ་
1040) ལོར་ཡབ་མི་ལ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆན་དང་ཡུམ་ལྷང་ཆ་དཀར་རྒྱན་
གཉིས་གྱི་སྲས་སུ་མང་ཡུལ་གྱི་ཐང་རྒྱ་ར་ཆ་རུ་འབྱུངས། རྒྱང་ལྷང་ཡབ་
གཤེགས་ཏེ་སྤྱག་མང་པོ་མཛོང་། དེ་རྗེས་མཐུ་བསྐྱབས་ནས་འཁོན་སྒྲན་པར་མི་
མང་པོ་བསད། སྤང་ནས་ཐིག་པ་ལ་འཕྱོད་དེ་ས་རྟ་(ལྷ་ཁོ་1078) ལོར་རྩེ་བྲག་
རྩ་ཆོས་བྱེད་པར་ཕེབས་ཏེ་མར་པ་ལོ་ལྷ་བ་ཆོས་གྱི་སློ་ཤོས་དང་མཇལ། དེར་ལོ་
བྱུག་ཟླ་བརྒྱད་ཅུ་པ་བཞུགས་ཏེ་སྤེལ་དེ་ལས་དབང་དང་མན་རག་རྒྱགས་པར་
སྤངས། དཀྱང་ལོ་ཞེ་ལྷ་པ་ཤིང་བུ་(ལྷ་ཁོ་1084) ལོར་རྩྭ་ལྷགས་བྱེད་ཤོང་།

བར་མའི་དུས་རབས་ནས་བཤད་ནའང་། བོད་ཀྱི་བར་དུས་ཚེ་མ་ཡིག་ནི་ཆེས་
མང་ཤོས་ཀྱི་གས་སུ་སྐྱར་ཡོད་པ། ༡ བོད་ཀྱི་བར་དུས་སུ་བོད་ཀྱི་ཚེ་མ་རིག་
རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཆ་ཡོངས་སུ་ཆང་བ། ༥ བོད་ཀྱི་བར་དུས་ཚེ་མ་རིག་
གིས་སྤྱི་ཚོགས་འཆོ་བར་ལུས་ཅལ་ཆེན་པོ་ཚོན་པ་སོགས། བོད་ཀྱི་བར་ཚེ་མ་ལ་
ཁྱད་ཆོས་ལྡེ་ཡོད།

དེ་ཡང་༡ བོད་ཀྱི་བར་དུས་ཚེ་མ་རིག་གི་རྒྱུད་བྱེད་ཆོག་གི་ཉམས་འཁྲུང་
ཐད། བོད་ཀྱི་བར་དུས་ཚེ་མ་རིག་གི་ཆོག་བཟིང་ཞིང་། ཆོག་སྐྱུར་སྐྱུར་པ་རྒྱས་
ཤིང་། ཉམས་འཁྲུང་སྐྱར་སྐྱུར་ཆོགས་པོས་བརྒྱན་དོན་རྣམས་སྐྱར་འཐེབས་
ཡོད་དབང་འཕྲོག་པའི་སྐྱེ་ཅལ་གྱི་ཉམས་དང་ལྷན་པའི་ཁར། བརྒྱན་བརྒྱན་
དང་། བརྒྱ་ཆིང་། གཏམ་རྒྱུད་སོགས་ཀྱིས་ལེགས་པར་བརྒྱན་པ་མ་ཟད།
བོད་ཡིག་གི་མིང་ཆོག་དང་། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་མིང་ཆོག་དང་། ལོ་རྒྱུས་སོག་རྒྱན་
དུ་ལེད་སྤྱོད་བྱས་པའི་མིང་ཆོག་སོགས་མིང་བརྒྱ་སྐྱུར་ཆོགས་ཤིང་ཆོག་ཀྱང་
ལ་དོན་རྟོགས་སྒྲ་བ། གནད་ལ་འཕགས་ཤིང་གོ་རྒྱ་ཆེ་བ། བསམ་གཞིགས་
སྐྱར་སྐྱུར་ཆོགས་པོའི་རྟོག་བཏགས་སོགས་འཆར་ཡན་གྱི་ཐབས་འཕྲུལ་ར་
འཆར་ཆེ་བ། རྒྱ་ཅལ་གྱི་ཉམས་འཁྲུང་ཐད་དུ་བྱུང་བ། ལྷག་དོན་ཆོན་རིག་གི་
ཆ་དོན་དང་ཡོངས་སུ་མཐུན་པའི་ཆོག་ཅལ་གནད་དུ་ཐོན་པའི་རྟོ་རྩེའི་ཆོག་གི་
རྒྱན་པོ་ཁོ་ནར་བྱུང་བ། ཡིག་འབྲུ་རེ་རེར་སྤྱི་ཉིག་ལྷར་འོད་འཆོར་བའི་ཆོག་
སྐྱུར་ཁོ་ནས་རྒྱན་ཡོད། དེ་ལྷར་རྒྱན་པའི་བར་དུས་ཀྱི་ཚེ་མ་ཡིག་རྣམས་འབྲི་
ཅལ་བྱང་ཁྲུབ་དང་། ཆོག་སྐྱུར་ལེགས་ཤིང་གོ་བརྒྱ་འཕྲོད་པ། ཆོག་འབྲི་ག་
ལྷག་མི་བྱེད་པར་ཆོག་ཀྱང་ཞིང་དོན་ཆང་བས་སྤྱིས་ཀྱི་མཁས་པ་ཆང་མའི་ལད་
མོ་བྱ་ཡུལ་ཞིག་དུ་སྐྱར།

༢ བོད་ཀྱི་བར་དུས་ཚེ་མ་རིག་གི་བརྒྱུད་བྱེད་ཉམས་འཁྲུང་གི་སོག་ནས་
བཤད་ན། བོད་ཀྱི་བར་དུས་ཚེ་མ་རིག་གི་བརྒྱུད་བྱེད་ནང་དོན་ནི། སྤྱི་ཚོགས་
ཀྱི་འཆོ་བ་དང་། ཆོན་རིག་གི་གཞུང་ལུགས། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ནང་དོན། ཆོས་

ཉམས་སྲུང་གཤམ་བ། བཅན་ལ་མཐུན་ཆུན་འཛུམས་པའི་དབེན་གནས་ཀ་ཏ་ཡ་
 ཞེས་བྱ་བའི་ཕྱག་པ་ན། དཀར་ཚུགས་ཀྱི་མི་མ་ཡིན་ནམས་ཀྱིས་ཞབས་ཏོག་
 རྒྱབ་ཅིང་ཆུ་པོ་རྒྱན་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་རང་ལ་བཞུགས་པ་ལས། ཏུས་ནམ་
 ཞིག་གི་ཆེ་གནས་དེའི་ཕྱར་ཁྱི་སྒྲིབ་ལྟ་བུ་བ་དང་། དེ་རྗེས་ཕྱག་སྐྱ་ཆེན་པོ་
 ཞིག་ལྷུང་བས། རྗེ་བཙུན་གྱི་ཕྱགས་དཔོངས་ལ་སྐར་ཡིན་ན་ངའི་གནས་འདི་
 བསམ་གཏན་ཤིན་ཏུ་འཕེལ་བ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། ད་ལན་བར་ཆད་ཅིག་ཡོང་བ་
 ཡིན་ནམ་དཔོངས་ནས་ཕྱག་པའི་མདོར་བྱོན། ས་བོང་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་ཁར་
 དམིགས་པ་མེད་པའི་སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་རང་ལ་བཞུགས་པ་ལས། སྐྱ་
 མདུན་ན་ཚུར་གྱི་བ་ནག་པོ་སྐྱ་ཉག་མ་འེའི་རྩ་བ་ལ་རྩལ་ཐིགས་པ་རེ་འབབ་པ་
 ཞིག་འཇིགས་སྐྱག་དངངས་པའི་ཚུལ་དང་བཅས་ཏེ་བྱུང་བ་ལ། རྗེ་བཙུན་གྱི་
 ཕྱགས་ལ་མི་བཟོད་པའི་སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་འབྱུངས་ཏེ། རྩོན་གྱི་ལས་དབང་གིས་
 ཏུས་འདི་ལྟ་བུ་བྱུངས་པས། ཆེ་འདིར་ཅི་ཡང་མ་ཉེས་ཏུང་མི་བཟོད་པའི་སྐྱག་
 བཟུལ་འདི་ལྟ་བུ་ཚུང་དཔོན་པ་སྒྲིང་རེ་རྗེ། འདི་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་④
 བཤད་ནས་ཏུས་གཏན་གྱི་བདེ་བ་ལ་འགོད་དཔོན་དཔོངས་ཏེ། བ་བ་ལ་མཐུར་
 འདི་གསུངས་སོ། ། རྗེ་རྩོད་བྱག་མར་པའི་⑤ ཞབས་ལ་འདུད། ། སེམས་ཅན་
 རྩལ་བཟུལ་ཞི་བར་བྱིན་གྱིས་སྐྱོབས། ། རྩོད་སེམས་ཅན་གྱི་བའི་ཏུས་ལ་ཆེར་
 མའི་མགོ། ། བ་ཏུས་ཆེར་མགོ་མི་ལའི་སྐུ་ལ་ཉོན། ། བྱི་སྒྲིང་བའི་ཡུལ་ལ་བྱོས་
 བྱོས་ནས། ། འབྲུལ་སྒྲིང་མ་རིག་པའི་ནང་ནས་ཐར་ཏུས་མེད། ། བྱི་ཏུས་
 སེམས་སྐྱངས་ཀྱིས་མི་སྐྱངས་⑥ ཀྱིས། ། འབྲུལ་སྒྲིང་མ་རིག་སྐྱོང་བའི་ཏུས་ལ་
 བབ། ། ལས་ནམ་སྒྲིན་བདེན་པ་མཚུགས་དྲགས་པས། ། བྱི་རྩུ་ཏུས་བྱོས་པས་
 ཀ་ལ་ཐར། ། འབྱོས་ན་ནང་གི་སེམས་ཉིད་བྱོས། ། སེམས་ཉིད་བྱང་རྒྱབ་
 གནས་སྐྱོབས། ། ཀཞན་བྱོས་པས་ཐར་འདོད་འབྲུལ་བ་ཡིན། ། སེམས་འབྲུལ་
 བ་ཤིགས་ལ་འདི་རྩ་སྔོན། ། ད་ལྟ་རྩོད་ཀྱི་སྒྲིང་བ་ལ། ། འཆི་བ་སྒྲིང་ནས་མ་
 བཟོད་པས། ། རི་པ་རིའི་ཨོགས་ནས་ཐར་ཏུ་རེ། ། རྒྱ་རིའི་ཨོགས་ལ་ཐིན་གྱིས་

4 བར་དུས་ཚམ་རིག་གིས་སྤྱི་ཚོགས་འཛུགས་ཀྱི་ལུས་ལ་ཁྱེད་མོན་ཡོད་
 ཚུལ་ཐང་། བོད་ཀྱི་བར་དུས་ཚམ་རིག་གི་འཛམ་གླིང་ཚམ་རིག་ལྷ་བཞག་ཐོག་
 རྒྱ་མཚོ་མི་དགོས་པའི་ཁར། བྱང་པར་དུ་འཛམ་གླིང་ཚམ་ཚལ་གར་སྤེགས་
 ཐོག་གཟི་བརྒྱུ་ཆེན་པོས་ཡར་འཛེགས་ཡོད། ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ལ་མཚོན་ན།
 ལེགས་བཤད་དེ་ནི་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པར་ས་སྐྱ་བཟའ་ཆེན་གྱིས་མཛད་པའི་
 འཇིག་རྟེན་ལུགས་ཀྱི་བརྟན་བཙས་ཤིག་ཡིན། དེའི་རྒྱུ་ལྟར་བྱེད་ཀྱི་ཆ་ལ་དཔེ་དཔེ་
 ཅན་ཅི་རིགས་སྤྱར་ཏེ། ཆོག་བདེ་ཞིང་དོན་གསལ་པ། ཚམ་སྤངས་ལ་བྱན་
 མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱང་ཆོས་མཛོན་པར་གསལ་བས། འཛམ་གླིང་ཐོག་ལེགས་
 བཤད་ཀྱི་སྟན་ཚམ་ཆེས་བྱང་དུ་འཕགས་ཤིང་། བོད་ཀྱི་ཚམ་རིག་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་
 དུས་རབས་ཀྱི་བྱང་ཆོས་མཚོན་ལྟར་ཀྱི་ཚམ་ཡིག་གལ་ཆེའི་གནས་སུ་འགོད་པ་
 ཐོགས། རྟོན་ལྟོན་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ནི། བོད་ཀྱི་ཚམ་རིག་ལྷ་བཞག་
 ཐང་ལ་བཀའ་བྱིན་ཤིན་ཏུ་ཆེན། དེའི་ཕྱིར་ལས་ལ་བཙོན་ཞིང་དཔེ་རྒྱུ་དང་
 ཤེས་རིག་ལྟན་པའི་བོད་རིགས་མི་དམངས་ཀྱིས་འཛམ་གླིང་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་དུ་བྱང་
 དུ་འཕགས་ཤིང་འོད་སྟོང་འཕྲོ་བའི་བོད་ཀྱི་སྤལ་རྒྱན་རིག་གནས་གསར་གཏོད་
 ལས་ཡོད་པ་དེས། བོད་ཀྱི་ཚམ་ཚལ་ནི་བྱང་དུ་འཕགས་ཤིང་ལུས་དུ་བྱུང་བ་
 ཞིག་ཡིན་སྟབས། ད་ལྟའི་དུས་སུ་འབྱོར་བོད་ཀྱི་སྤྱོད་གསའི་བྱ་བཞག་ཁག་གི་ནང་
 དུ་ཆོད་དཔགས་ལྟེན་ཐབས་བལ་བའི་རྒྱལ་པ་ཆེན་པོ་ཐོན་དང་ཐོན་བཞིན་པ་
 མཛོང་ཆོས་ཚུང་རྒྱར་ཡང་། དེར་གླུབས་རང་མི་རིགས་ཀྱི་བར་དུས་ཚམ་རིག་
 ལ་སྤྱངས་པ་མཐར་མ་ཐུན་པའི་བོད་རིགས་སློ་གསར་འགའ་ཤིས། བར་དུས་
 ཚམ་རིག་ལ་མཆིས་པའི་ཚམ་རིག་གི་ཉམས་འཇུག་དང་། གསོན་ཉམས་ལྟན་
 པའི་ཆོག་སྤྱར་ལུན་སུམ་ཆོགས་པའི་དགེ་མཚན་རྣམས་རྒྱ་ལྟ་ཅི། ཐ་ན་ཕྱིར་
 བཏང་གི་གོ་བ་ཡང་ལོན་དཀའ་བར་རྒྱར་བའི་དུས་འདིར། ར་ཆོས་སློ་གསར་
 གཞོན་ལྱའི་སློ་སློ་འཁྱེད་པའི་སྤྱད་དུ་དང་། བོད་ཡིག་རིག་གནས་སྤྱོད་སྤྱོད་
 གནད་མཁན་ཆེའི་ཤེས་ཡོན་ཆུ་ཆད་མཐོ་དུ་གཏོང་རྒྱར་ཐན་དུ་རེ་བ། དེ་

གྱི་རྒྱུད་བ་ལ། ། ཉོན་མོངས་ཞེ་སྒྲུང་མ་བཟོད་པས། ། རི་པ་རིའི་ལོགས་ནས་
 མོར་གྱིས་དོགས། ། རྒྱ་རིའི་ལོགས་ལ་ཟིན་དུ་རེ། ། རེ་དོགས་ངང་ལ་འཁོར་
 བར་འབྱམས། ། ཁྱོད་ལ་རྒྱ་རོམས་རྒྱག་གི་ཁྱིད་ཅིག་འདེབས། ། རྒྱག་རྒྱ་ཆེན་
 པོའི་སྒྲིམ་ཞིག་ཉོན། ། ཞེས་གསུངས་པས། རྩེ་བཅུན་གྱིས་སྤྱགས་རྩེ་ཆེན་པོའི་
 ངང་ནས་ཆངས་པའི་དབྱངས་གྱི་ཚིག་གསུངས་པ་དེས། ཁྱི་མོ་དེ་ཉིད་གྱི་ཞེ་
 རྒྱུད་ཞི་ནས་སྒྲུང་སྒྲུང་ནས་འདོན་ཞིང་། རྩེ་བཅུན་ལ་མཁུག་མ་བསྐྱེད་བ་དང་།
 བ་བཟའ་ནས་སྤྱག་པ་ལོགས་གྱིས་གྱི་ཚུལ་དུ་བྱས་ནས། རྩེ་བཅུན་གྱི་
 གཡས་ཚུགས་སུ་ལག་པ་གཉིས་གྱི་བར་དུ་མཚུལ་བ་བཅུག་ནས་མིག་མཆི་མ་ཉིལ་
 ལེ་ག་བ་དང་མ་བུའི་ཚུལ་དུ་ཉལ་ནས་འདུག་གོ། །

དེ་ནས་རྩེ་བཅུན་གྱི་སྤྱགས་དཀོངས་ལ། སེམས་ཅན་འདི་གཉིས་གྱི་ཕྱི་ལ་
 མི་སྤྱི་ཅན་ཅན་ཞིག་ཡོང་གིན་ཡོད་པེས་ཉེ། བཅད་ཆོད་ན་འདིར་སླེབ་སྟེ་ཡོང་
 དཀོངས་པ་ལས། རེ་ཞིག་ནས་མི་ངམ་གནག་ལ་མིག་རྩ་འབྲུག་པ། སྤྱ་ཐམས་
 ཅད་སྤྱི་ཐོར་བཅིངས་པ། སྤྱ་བ་གཡས་གཟེད་དང་གཡོན་གཟེད་བྱས་པ། དཀོ་
 སྤྱི་ཞིག་ཞིགས་པ་ལ་བརྒྱས་ནས་ག་ཤ་⑨ལ་བྱངས་པ། ལག་ན་མདའ་གཞུ་ཐོགས་
 ཤིང་དབྱགས་ཁར་འཛངས་པ་རྩལ་ནག་ཁྲག་དུ་ཞམ་མེ་བ་ཞིག་སླེབས་ཐུང་བས།
 ཁྱི་མོ་དང་ཤ་བ་རྩེ་བཅུན་གྱི་བྱང་ན་མ་བུའི་ཚུལ་དུ་འདུག་པ་དང་། སྒྲིམ་ཆེན་
 པ་འདིས་ཁྱི་དང་ཤ་བ་ལ་ངན་ཞིག་བྱས་སམ་སྤྲུལ། ཞེ་སྒྲུང་ལངས་ཉེ་ཁོ་ན་རེ།
 རས་པ་དང་སྒྲིམ་ཆེན་པ་འདི་ཆོ་བས་བྱབ་ཆེ་བ་མི་འདུག་ཉེ། མཐོ་གངས་
 དཀར་གྱི་རྩྱུངས་སུ་རི་དྲུགས་གསོད་སར་སླེབ་ཡོང་། དམའ་རྒྱ་མཆོའི་འགམ་དུ་
 ཉ་སྤམ་གསོད་སར་སླེབ་ཡོང་། བར་གྲོང་ཡུལ་དུ་ཁེ་ཆོང་དང་འབབ་མོ་བྱེད་
 སར་སླེབ་ཡོང་གིན་འདུག་པས། རེ་རེ་གཉིས་གཉིས་ཤི་རྒྱུད་མི་སྟོ་བ་འདུག་
 ཁྱོད་ཀྱིས་ངའི་ཤ་བ་དང་ཁྱི་མོ་བསྐྱེད་སྤྱབ་འདུག་པས། ཁྱོད་ཀྱི་རས་གོས་ཀྱིས་
 ངའི་མདའ་ཡང་ཨེ་སྤྱབ་བརྟུ་བ་ཡིན་ནོ་ཟེས་ནས་མདའ་བཀར་ཐུང་བ། རྩྱུང་
 བས་ཡར་སོང་བ་དང་། རྩེ་བཅུན་གྱི་སྤྱགས་དཀོངས་ལ་དུད་འགྲོ་མ་རིག་པའི་

ལྷན་ཁོད་ཀྱི་བར་དུ་ས་ཚོམ་རིག་གི་སྒོ་བ་དེ་བ་འདི་ཉིད་ཆ་ལག་ཚར་བ་ཞིག་ཡོང་
ཁྱེར་མཁས་པའི་དབང་པོ་དང་བཅས་པའི་མཆིན་ལྡན་པ་ན་མས་ནས་སྒྲོན་སེལ་
དགེ་སྤེལ་ལ་སྒྲན་པའི་དགོངས་འཆར་ལྷག་བསྐྱེད་ཡོད་པ་ཞུ། །

བརྩ་སྒྲིག་པ། མཁར་སྤ་ཀམ་འཕྲིན་ལས་དགེ་ལེགས་ཀྱིས། ཟ࿳་ལ་
༡༠༠༧ལོར། །

དཀར་ཆག

༡. མི་ལ་རས་པའི་ཤ་བྱིའི་མགུར། (1)
༢. ལེགས་པར་བཤད་པ་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར། (16)
༣. སྔོན་ལུལ་ལ་བསྟགས་པ། (24)
༤. བསྟོད་དབངས་རྒྱ་མཚོ་སྟོན་དངགས་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་རྣམ་
པར་བཟྱ་བ། (29)
༥. སྔ་ཏ་ལ་ཀུན་ཏུ་དགའ་བའི་གཏམ། (46)
༦. རྟོ་རའི་ཡི་གེ་སྟུང་ཕྱི་བྱ་དཀར་མཁས་པའི་དགའ་བྱེད། (84)
༧. ཤར་གངས་རི་མ། (90)
༨. རྩེ་ཙོང་ཁ་པར་འཕྱོད་ཆངས་སྟུ་ཕུལ་བའི་བསྟོད་པ། (95)
༩. མི་ལ་རས་པ་རྒྱང་དུས་མཐོང་ཚུལ། (101)
༡༠. རྒྱལ་པོ་རུ་མ་ཏའི་གཏམ་རྒྱུད། (111)
༡༡. སྟོང་གཏམ་བཞི་བརྩམས། (143)
༡༢. རྒྱ་ཀུན་ཏུ་དགའ་བའི་རྒྱུས་གར། (154)
༡༣. ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དག་དབང་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་ལ་ཕུལ་བའི་ཁྱ་
འཕྱིན་རིག་འཛིན་པོ་ཉ། (174)

ཐུང་གཞི།

ཐོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཕྱིལ་པོའི་བར་མའི་དུས་རབས་ཀྱི་ཚཱ་རིག་བསྐྱབ་གཞི་
འདི་ནི། ར་ཚོས་སློབ་ཆེན་སློབ་མར་ཡུན་རིང་སློབ་བྲིད་བྱས་པའི་ལག་ལེན་གྱི་
བརྒྱུད་རིམ་ནང་གྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་མི་རྣམས་སློབ་བྱ་རྒྱུའི་ཐོད་ཀྱི་སློབ་
གསའི་གལ་ཆའི་དཔོན་མཁོར་དམིགས་ཏེ། བསྐྱབ་གཞི་འདིའི་དུས་མཆམས་
དབྱེ་ཚུལ་དང་ཚོམ་ཡིག་གྲག་ཚུལ་བཅས། ར་ཚོས་ཐོད་སེལ་པོའི་དུས་(སྤྱི་ལོ་
༡༩༡༩ལོ་ནས་༡༩༤༩ལོ་བར་)ནས་དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་གི་མིན་དབང་བཅུགས་
པའི་བར་གྱི་དུས་མཆམས་ལ། ཐོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཕྱིལ་པོའི་བར་མའི་དུས་རབས་
ཤིག་ཡིན་པར་རོས་འཛིན་བྱས་ཤིང་། དུས་རབས་དེའི་ནང་བྱུང་བའི་གངས་
རིའི་ཁྲོད་ཀྱི་སྐྱེ་རྣམས་སྤོང་བའི་གཙུག་རྒྱུན་མང་དུ་བྱུང་བའི་ནང་ནས། བྲགས་
ཅན་གྱི་ཚོམ་རིག་ཁག་བཅོ་བརྒྱད་ཙམ་བརྩམས་གི་ཐོག་ནས་སློབ་གཞིར་བཞོན་
པ་ལགས། དེ་ལྟར་བཞོན་པའི་ཚོམ་ཡིག་དེ་དག་ལ་ཆོག་གི་རྟོག་མལ་ལ་བརྟེན་
ནས་རྒྱུད་བྱེད་ཉུང་དུས་བརྒྱུད་བྱ་རྒྱུ་ཆེན་པོ་སྟོན་པའི་བྱུང་པར་སོགས། ཚོམ་
རིག་གི་ཉམས་འགྱུར་འབྱམ་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཐོད་ཕྱིལ་པོའི་བར་མའི་དུས་རབས་
ཚོམ་རིག་གི་དབྱེ་མཆན་དུ་མ་མཆིས་པས། བཟོར་ན་ཐོད་ཕྱིལ་པོའི་བར་མའི་
དུས་རབས་ཀྱི་ཚོམ་རིག་ནི་ཐོད་ཀྱི་རིག་གནས་མཐའ་དང་ལུ་མེད་པའི་ནང་ནས་
ཆེས་གལ་ཆའི་གས་ཤིག་དུ་བྱུང་། བྱུང་པར་དུ་༡ཐོད་ཀྱི་བར་དུས་ཚོམ་རིག་
གི་རྒྱུད་བྱེད་ཆོག་གི་ཉམས་འགྱུར་ལུ་ལུ་བྱུང་བ་དང་། ༢ཐོད་ཀྱི་བར་དུས་
ཚོམ་རིག་གི་བརྒྱུད་བྱེད་ཉམས་འགྱུར་ལུ་ལུ་བྱུང་བ། ༣ ལྷིར་འཛམ་སྤྱིང་།

དང་གཉེན་པོ་ལྟལ་དུ་ཕེབས་ཤིང་སྐྱབ་པའི་དམ་བཅའ་མཛད་དེ་ལོ་དགུའི་
 རིང་དཀའ་སྐྱད་དཀ་པོས་བསྐྱེད་པས་མཚོག་གི་དངོས་སྐྱབ་ཐོབ། དེ་ནས་ས་
 རྩལ་གཞན་དུ་འཁྱོན་བཀྱད་མཛད་དེ་ཞོད་དུ་ཅུང་པའི་སྐྱབ་མ་རྣམས་ལ་
 གསང་སྐྱུ་གྱི་གདམས་པ་ཅི་རིགས་གནང་། རས་རྒྱུང་བ་དང་དྲུགས་པོ་ལྟ་
 རེ་སྐྱུ་སྐྱོབ་མ་གྲགས་ཅན་མང་པོ་བྱུང་། ཉམས་མཁུར་མང་དུ་བཅམས་ཏེ་
 རེས་རབས་པས་《རྩེ་བཅུན་མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་ཐར་རྒྱས་པར་སྐྱེ་བ་མཁུར་
 འཁུམ་》ཞེས་བྱ་བར་བསྒྲིགས།

རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་རྒྱལ་ལོ་(སྤྱི་ལོ་1123)ལོར་སྐྱུ་གཤེགས་སོ། །

མི་ལ་རས་པའི་བསྐྱེད་མཁུར་①།

ན་ལོ་གྱུ་རུ་②། རྩེ་བཅུན་མི་ལ་རས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱུ་གས་སྐྱུ་རྣམས་
 རང་རང་སོ་སོའི་རི་ཁྲོད་ལ་བཞག་ནས། རྩེ་བཅུན་རང་བལ་པོད་གཉིས་ཀྱི་སོ་
 མཚམས་③དཔེན་གནས་གཉི་ཤང་འགྱུར་རྟ་ཞེས་བྱ་བའི་རི་མཚོ་ལ་གཉན་པ།
 སྤྱིན་དང་ན་ཁུན་འཐེབས་པ་ལས་དུས་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་ཁ་ཆར་འབབ་པ།
 གཡས་རི་བྲག་མཚོ་ལ་གཟར་བ་ལ། གཅན་གཟན་རྣམས་རང་སྐྱོད་སྐྱོག་ཅིང་བྱ་
 རྒྱལ་ཁོད་པོ་ཤིང་བ། གཡོན་རི་སྐང་རི་རྒྱུ་ལ་འཇམ་པ་ལ། རི་དྲུགས་ཤ་བ་
 དང་། དགོ་བ། ར་བ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་བག་ཕེབས་ཏེ་ཅི་ཞིང་འཕྱོ་བ།
 མདུན་ན་ནགས་ཚལ་བབང་པོ་མེ་རྟོག་སྐྱ་ཚོགས་བཟ་བའི་ནང་ན། སྤྱ་དང་
 སྤྱེུ་རྣམས་ཡང་རྩེ་ལ་སྤྱོད་པ། སྤྱ་དང་འཛེལ་མོ་ལ་སྐྱེགས་ཏེ་མཛེས་པའི་བྱ་
 རྩེ་ཚོགས་གསུང་སྤྱན་རྒྱུ་རུ་རྒྱ་ལེན་ཅིང་། སྤྱ་སྤྱུགས་ལ་འདབ་གསོག་གི་གར་
 རྟེན་སྤྱུར་བ། སྤྱབ་སྤྱག་གི་མདུན་ན་མར་གཡང་རྒྱ་གངས་རྒྱ་རྩེ་རྒྱ་རྣམས་
 དུས་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་རྒྱུང་རྒྱུང་སྤྱན་པའི་སྤྱ་སྤྱུག་ཅིང་འབབ་པ། དཔེན་ཞིང་

ལུགས་ཀྱི་བྱུང་མཐའ། དེ་བཞིན་རིག་གནས་དང་། དམག་དོན། བྱིས་ས་
ལུགས། ལུས་ཅལ། ལུལ་སྒྲིལ་སྒྲིལ། ཚན་རིག་དང་ལྷན་པའི་དངོས་པོའི་
གནས་ལུགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་བདེ་ལྷག་ཏུ་རྒྱུགས་བྱུང་པའི་མན་ངག་གསལ་
ཤེས་ཀྱི་བཅུད་བསུས་པ་དུ་མ་ཞིག་བར་དུ་སྒྲིལ་ཡིག་ནང་གསལ་ཡོད།

༣ བོད་ཀྱི་དུས་རབས་བར་མར་བོད་ཀྱི་ལོ་བུ་རྒྱམས་དང་བཅས་པའི་
ཚུལ་པ་པོ་གསལ་ཚན་ནམ་མཁའི་སྐར་ཚོགས་ལྟར་བྱོན་པ་རྒྱམས་ཀྱིས་བརྒྱམས་
པའི་རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་བསྟན་བཅས་སྒྲིལ་བརྒྱམས་ཚུལ་པོ་ཉི་ཤེས་ཀྱི་མི་
ལངས་ཤིང་། པར་ཤིང་སྐྱོད་བཞོད་པའི་ཚུལ་ཡིག་དེ་དག་ལས་མང་པོ་ཞིག་
འཛམ་གླིང་ཡུལ་གྱི་ཀུན་ཏུ་བྱུང་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་བོད་ཀྱི་བར་དུ་སྒྲིལ་རིག་གི་
རྒྱ་ཚལ་ཉམས་འགྱུར་མདུན་དུ་བྱུང་བའི་ཡིག་ཆ་ནི། བོད་རིགས་ས་ཁུལ་གང་
སར་གངས་རྒྱུང་ས་ས་མཐོའི་རི་པོ་བཞིན་བསྐྱུན་ཡོད་པས་ན། བོད་ཀྱི་བར་མའི་
དུས་རབས་ནི་བོད་ཀྱི་ཚུལ་རིག་ཏུ་བཞག་བདེ་ལ་གོམས་སྦྱབས་ཆེ་ཤོས་སུ་བསྒྱུར་
པའི་དུས་རབས་ཤིག་ཡིན་ཞེས་བཤད་ན་མི་འཆམས་པ་གང་ཡང་མེད་དོ།

༤ བོད་ཀྱི་ཚུལ་རིག་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་སྐོར་ནས་བཤད་ན། ཚུལ་
ལུས་བཅད་ལྷག་སྒྲིལ་མ་དང་། བརྒྱད་དོན་སྟོན་བྱུང་གཏམ་དང་སྐབས་དེའི་
གནས་རྒྱལ། ལྷན་ངག་ཆེ་རྒྱུད་གི་ལེའུའི་བྱུང་པར། མཉན་བྱ་དང་ལྷ་བྱའི་
དབང་དུ་བྱུར་བའི་ཚུལ་རིག་ ཚུལ་སྤངས་ཤེས་བརྒྱད་ལྷག་བྱ་དངོས་པོ་ཆེས་
བསྟན་སྒྲིལ་སྒྲིལ། ཚོགས་བཅད་ལ་སྒྱུར་རྒྱལ་གྱི་སྒྲིལ་སྒྲིལ་བའི་སྒྲིལ་རིགས་
མཐོང་འདུས་བཞི། ཚུལ་གཤེས་ལ་རྒྱ་གར་ཤར་སྒྲིལ་བྱུང་མོང་མཉན་པའི་ཡོན་
ཏན་བཅུ། ཚུལ་རིག་ལྷན་སྒྲིལ་ཚོགས་པའི་རྒྱ། ཚུལ་པའི་དགོས་པ་ལ་སྒྲིལ་
ཚུལ་རིག་གི་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་གལ་ཆེའི་གནད་དོན་མང་པོ་ཞིག་
གཏན་ལ་ཐབ་ཡོད་པས། དེས་བོད་རང་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་རིག་གཞུང་ལུགས་འཁྲུལ་
མེད་ཅིག་ཏུ་གྱུར་ནས་ཚུལ་འཁྲུལ་བྱ་བ་དངོས་ལ་བྱིད་སྟོན་གྱི་ལུས་པ་བཏོན་
དང་འདོན་བཞིན་ཡོད།